

UNITÁRIUS ÉLET

XXXVI. ÉVFOLYAM, 3. SZÁM

1982. MÁJUS—JÚNIUS

PÜNKÖSD

„Es mikor a pünkösd napja eljött, mindnyájan egyakarattal együtt valának. Es lön nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése... és megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek... és megtelének mindnyájan Szent Lélekkel. Péter előállván a tizeneggyel felemelte szavát és szóla: ... akik örömet vevék az ő beszédét megkeresztelkedének; és hozzájuk csatlakozék azon a napon mintegy háromezer lélek.” (Ap. Csel. 2,1–4; 14; 41)

Igy tudósít a bibliairó ama pünkösd eseményekről, amikor megalakult az első keresztény gyülekezet. Így emlékezik a hagyomány s ünnepléskor majd kétezer esztendeje az első tanítványok bátor kiállását és hitvallását a jeruzsálemi tömegek előtt. Még ma sem lehet eléggé értékelni hősi megnyilatkozásukat.

Gondoljuk végig: a tisztaszívű, ártatlan Jézus, aki mindig olyan megértő és meleg lelkű volt a hozzáfordulókhoz, kereszthalálra ítéltetett. Hiába volt a virágvasárnapi ünneplés és rajongás a tömegek részéről — ott a Koponyák hegyén vagy Pilátus udvarában senki nem állt mellé, senki nem próbált védelmére kelni.

Immár ötven napja, hogy bekövetkezett a tragédia és a közvéleményt még mindig foglalkoztatják az események, a kedélyek még mindig nem csillapodtak le. A tanítványok lelkét nem csupán a Mester halálának fájdalma töltötte ki, hanem saját pusztaság létük féltése is eluralta. Alig mertek rejtekhelyükről előjönni, hisz nem tudhatták, hogy nem várja-e a Golgota. Mint üzött vadak húzódtak meg és várták a következményeket. Érezték, hogy abban a feszült légkörben csak a csoda segíthet rajtuk, csak az tarthatja meg őket.

A csoda pedig bekövetkezett az ötvenedik napra Jézus halála után. Szemlélet dolga, hogy ki hogyan értelmezi ezt a csodát. Az „Apostolok cselekedeteinek” írója, mint általában a bibliairók, költői színekkel festi le a történeteket. Bő fantáziával számol be a fordulatokról. Látványos képekben jeleníti meg a „sebesen zúgó szelet” és a „kettős tüzes nyelveket”.

Évszázadokon át ez a színes bibliai kép töltötte ki a keresztény pünkösd ünnepek hangulatát és tartalmát, s talán éppen ennek tulajdonítható, hogy e szép egyházi ünnep az idők folyamán mintha megkopott volna, mintha elhalványult volna. Karácsony és Húsvét mellett a pünkösd hangulat felszínesebbé vált. Miként a magyar szólás is erre utal: az átmeneti, futó eseményeket „pünkösd királyságnak” nevezi. Pár évtizeddel ezelőtt emez ünnepünk is háromnapos volt, ma már az egyház is egy napra korlátozza azt.

Pedig a pünkösd „csoda” megérdemelné a komolyabb méltatást. Nem külső, költői látványosságai miatt, hanem azért a belső, lelki tartalmi mondanivalójáért, amely nem korlátozódik az egykori jeruzsálemi történésekre, hanem az egész gondolkodásunkra, hitbéli állásfoglalásunkra kihat.

Nem a „sebesen zúgó szél” a hangsúlyos a bibliai elbeszélésben. Az valóban csak kegyes, ájtatos olvas-

mány, melyet egy napra és egyszeri eseményre lehet szűkíteni. Amaz első pünkösdkor azonban más is történt. Megszerveződött, megalakult az első Jézust követő háromezres gyülekezet, amely magja lett a napjainkban óriássá nőtt keresztény családnak. Ott és akkor megindult egy folyamat, amely kialakított egy új gondolkodási formát. Amit ma keresztény vagy európai kultúrának nevezünk, az lényegében az öntudatra ébredt tanítványoknak köszönhető. Eltekintve azon hibáktól, melyeket a keresztények elkövettek az évszázadok során, elvitathatatlanok azok az érdemek, melyeket az emberiség fejlődéséért tettek áldozatos szívű keresztény munkások és közösségek. Újra ki kell emelni, az egyetemes műveltség és művészet sokat köszönhet és hálás lehet ma is Péternek, a lelkes tanítványnak, aki felemelni merete szavát ott a jeruzsálemi piacon, hitet téve az új jézusi gondolkodás és életforma mellett.

Ez az első pünkösd kiállítás érdemes az ünneplésre, mely nem mitikus maradvány, hanem bátor, cselekvő lépés volt egy emberibb jövő irányába. Mi unitáriusok nem győzzük hangsúlyozni ezt.

Csoda történt valóban a piactéren. Emberi szívekből pattant szikra gyújtotta lángra a továbblépni akarók értelmét és lelkét. A lélek, a szellem csodatevő erejének lehetünk tanúi e régi eseményekben. Az ilyen természetű „csodák” viszont nem egyszeri rendkívüliségek. A szellem, a gondolat, de bátran nevezzük léleknek, nagy dolgokra képes. Pünkösd a Szentlélek ünnepe. E fogalmat mi unitáriusok a magunk módján értelmezzük. Nem tekintjük külön isteni személynek, hanem kiindulva az eredeti szentírási meghatározásból belső erőforrásként fogjuk fel.

Az Ószövetség az „Úr lelkének” nevezi, s úgy fogja fel mint ami Istennek a holt anyagba lelket öntő, azt élővé tevő lehelete. Később minden erkölcsi és értelmi érték forrásának tekintették. A fogság utáni korok teológiájában a bölcsesség (sophia) fogalmával szinte azonosul. Pál apostol szerint a Szentlélek Jézus személyiségének alkotó elemét képezi. A negyedik evangélium kezdi tanítani, hogy a Szentlélek Jézus művének külön folytatója, amely az ő távozásával keletkezett úrt hivatott pótolni és már külön nevet viselt (Parakletos). Mindez maga után vonta, hogy külön isteni személyt lássanak benne.

Megmaradván az eredeti (héber ruach és a görög pneuma) értelmezésnél mi úgy hisszük, hogy a szellem, a lélek, amely természetszerűen mint isteni adomány önmagában szent, emberi életünk drága tartozéka. Ennek birtokában és erejével nőttünk ki a teremtmények milliói sorából. A kristályszem, a tarka illatos virág épp úgy Isten műve, miként az életet rejtő tojás vagy bármelyik állatfaj, de a Teremtőhöz legközelebb az ember áll, hiszen amint a zsoltáriró mondja éppen ezen isteni fényvel, a léleknek adományával „alig tett kisebbé” önmagánál... (8. Zsolt.

6. v.). A pünkösdüi események és tanítások mindenekfelett erre a lélekre és ennek fontosságára, hatalmára irányítják a figyelmet.

Ha elfogadjuk a szellem létét, a léleknek az emberi életre kifejtett jótékony hatását, midőn a szépre, jóra és eszményire buzdít, segít, akkor a pünkösdüi ünnepeknek is vissza kell adni a rangját. Nem tekintetjük múltó hangulatnak, hanem az egész évre, egész életünkre érvényesíteniünk kell fényét, ihletését és bá-

torító tartalmát. El kell fogadnunk, mint életigazságot a régi tanításokat... „a lélek az az emberben, ami értelmet ad neki...” (Jób 32,8) „... az Isten lélek és akik őt imádják szükség, hogy lélekben és igazságban imádják...” (Ján 4,24) „A lélek gondolata élet és béke” (Róm 8,6). „Aki vet az ő testének, a testből arat veszedelmet; aki pedig vet a léleknek, a lélekből arat örök életet (Gal 6,8).

Bajor János

EMERSON KOSSUTHRÓL

Köszönetet mondunk dr. Gál István írónak, hogy Emerson halála centenáriuma alkalmából a Magyar Nemzetben már megjelent írását közlésre lapunknak is átengedte. Emerson unitárius lelkész írói életútját lapunk előző számában már méltattuk.

Április 29-én volt századik évfordulója Ralph Waldo Emerson halálának. A hetvenkilenc éves korában elhunyt amerikai filozófus Kossuth egyik legnagyobb világirodalmi tisztelője volt, aki erről több írásbeli nyomot is hagyott.

Kossuth 1851. december 4-től 1852. július 6-ig tartózkodott az Egyesült Államokban. Kisázsiai internáltságából az osztrák császár és az orosz cár egyre többször sürgetett kiadatási kérelme elől Amerika váltotta ki. Kossuth beutazta az Egyesült Államok javarészét, példátlan mennyiségű beszédet és előadást tartva a legkülönbözőbb intézményekben. Tisztelőinek tömege a liberális köztársaságpártiakból, az unitáriusokból, a metodistákból, a kvékerekből, a baptistákból, a luteránusokból, a kálvinistákból és a szocialistákból került ki. A Fehér Ház akkori elzárkózott politikája a politikusokra nagy hatást gyakorolt és csak néhány diplomata és újságíró tudta fölfogni Kossuth eszmerendszerének túl haladó elemeit. Az angolszász unió és az atlanti összefogás koraérett gondolat volt akkor még. Az általa irányított legendás szabadságharc jó híre, varázsos hangja és lenyűgöző megjelenése így is megtette a maga hatását.

Eltekintve attól, hogy a korabeli sajtó bőségesen kommentálta körútját, a legmaradandóbb megörökítése mégis az a számos nyilatkozat, vers, üdvözlés, amit az akkori amerikai irodalom legjelentősebb csoportja, a New England írói gárdája hagyott vissza. J. G. Whittier, aki New Yorkba érkezése napján a *National Era*-ban ódával üdvözölte és ezt írta róla: „A földkerekségen Kossuthnak nincsen párja, — ő a mi korunk igazi hőse.” F. W. Northrope a *New Englander*-ben így dicsőítette: „Kossuth az emberiség egyetemes testvériségének megtestesítőjeként jelent meg.” W. C. Bryant a nemzeti sajtó *New York*-i bankettjén a magyar szabadságharc vezéreit az amerikai függetlenségi háború irányítóival helyezte párhuzamba. J. R. Lowell, aki versben köszöntötte, a *Boston Courier*-ben szöveget intézett az amerikai néphez a magyarság megsegítése ügyében. Longfellow szerint Lafayette diadalmenete óta idegen vendég nem részesült ilyen ujjongó fogadtatásban.

Emerson Kossuth amerikai útja idején már Európában is ismert és nevezetes filozófus és esszéíró volt. Kossuthról nemcsak *naplójában* emlékezett meg többször, nemcsak *verset* írt róla, hanem Concord városában tett látogatása alkalmával a városházán hatalmas tömeg előtt a lakosság nevében hosszú és tartalmas *beszédben üdvözölte* Kossuthot. Kossuth amerikai körútjának ötödik hónapjában járt körül New Englandben. Az amerikai függetlenségi háború történelmi színtereit sorban látogatva, vendéglátói a magyar szabad-

ságharcra emlékeztették az itteni történelmi jelenetek földidézésével. Concord város, de valójában New England nevében mondott beszédéből idézzük a következőket:

„E város lakossága osztozik honfitársaival a bátorság és kitartás bámulatában; ők is, mint honfitársai vágytak látni azt a férfit, akinek rendkívüli ékesszólása tetteinek nagyszerűségével és szilárdságával párosul. Ön, a szabadság embere, de a sorsé is. Nem saját maga választotta ezt a szerepet, hanem Isten és az Ön génusza. Tehát nem Önnek tartozunk köszönettel. Miben a szabadság angyalát látjuk, aki tengerek és kontinensek fölött áll, pártok, nemzetek, magánérdek és öntudatok fölött, kettéválasztva népeket, amerre jár, a maga pártjára vonja a jókat. Féltjük Önt, Uram, hogy túlságosan népszerű lesz; hadd figyelmeztessük a meggazdagodás veszélyeire. Eddig ugyan Ön minden országban és minden pártban csak a szív embereit hódította meg. Nem tudom, hány ember ez, de lehet, hogy milliónyi hive is lesz. Ereje legyen méltó sikeréhez! De jegyezze meg Uram, minden ami nagy és rendkívüli a világon, az kisebbség. Távol álljon tőlünk, hogy védelmünkbe vegyük, inkább mi kérhetnénk ezt Öntől magunknak. Tudjuk, milyen törekény dolog a szabadság, hogy újra meg újra meg kell harcolni érte; igen, napról napra hadiállapot ez és állandóan kisiklik azoktól, akik hencegnek vele, azokhoz, akik küzdenek érte; és Ön a mi honunkban a szabadság legfőbb harcosa, nekünk kell kérnünk az Ön ítéletét: kik is vagyunk mi, hogy prédikálni mernénk Önnek. Ön megvívta a maga harcát. Ezt mi állíthatjuk. A dolgozó embereknek ez az országa üdvözli Önt, a munkás embert. Ez a köztársaság Önben egy republikánust üdvözöl. Csak annyit mondhatunk: derék, bátor és sorsszerű. Ön saját hazájában kivívta nemesi oklevelét. Mi megadjuk Önnek ugyanazt az oklevelet... Ön a szabadság egyetemének doktora, kivívta a jogot, hogy a mi Washingtonunkat magyarázza. És én nemcsak minden igaz amerikai nevében jelentem ki, hanem az értelem törvénye nevében is, hogy nem azok, akik tétlenül élnek a róla elnevezett városban, hanem azok, akik az egész kerek világon az ő szellemében élnek és cselekednek, jogosultak Washington eszméit hirdetni. Uram, bármilyen rontó szándékkal, önzéssel, közömbösséggel találkozik is Ön, mi jókívánságunkat fejezzük ki ahhoz, hogy megtanulta, hogyan fordítsa a balsorsot hatalommá, a száműzést hadjáratá, mostani legyőzetését tartós győzelemmé. Mert ez az új kereszties hadjárat, amelyet Ön baráti és ellenséges fűleknek hirdet, új haderő vetése. Ön saját életét mondta el ebben az országban, palotában, kunyhóban, prérikben. És ahogy Európa és Amerika partjai minden hónappal közelebb kerülnek egymáshoz és egy napon majd összeolvadnak, ha a változás elérkezik, mi mind tudni fogjuk, mik Magyarország jogai és bajai és mit kíván a szabadsága.”

Gál István

Nyolcvanadik születésnapján meleg szeretettel köszöntjük a Lancasterben élő főtisztelendő dr. Szent-Iványi Sándort, egyházunk egykori elnökét.

Májusi gondolatok

37 éve, 1945 májusában Európában befejeződött a háború és akkor azt hittük, talán soha nem tér vissza.

Sajnálatos módon az eltelt idő alatt nem volt nap, hogy a Föld valamelyik részén ne legyenek kisebb-nagyobb fegyveres összetűzések, helyi háborúk, melyek a kívánatos megbékélés és szeretet helyett a gyűlöletet és az erőszakot szították.

Minden háború vagy háborús készülődés ugrásszerűen fejleszti a technikát és napjainkra ez oda vezetett, hogy a technikai készütség olyan nagy, hogy rövid idő alatt képes elpusztítani egész szellemi és anyagi jólétünket, talán az egész emberiséget.

Ez ellen minden jó szándékú és előrelátó ember igyekszik valamit tenni és örömmel vehetjük tudomásul, hogy a vezető politikusok nagyrésze megkísérel szorosabb kapcsolatot kiépíteni a látszólagos vagy valóságos ellentábor vezetőivel, hogy az ellentétek kiküszöbölése vagy csökkentése révén megszüntessék a háborús veszélyt.

Jól eső érzéssel kell megállapítanunk, hogy hazánknak is van szerepe ebben a folyamatban és a gyakori kölcsönös látogatások mellett olyan gazdasági és kulturális megállapodásokat létesítünk, amelyek a mesterségesen szembeállított világban a másik oldal értékeinek bemutatásával közelebb hozzák egymáshoz a gyakran teljesen tájékozatlan embereket.

A közelmúltban tett nyugati utamon néhány kedvező példát tapasztaltam, melyek talán tanulságosak lehetnek. — Frankfurtban egy utazási iroda idegenvezetőjével találkozáva, örömmel említette, hogy annak idején ő kísérte azt a nyugati csoportot, amelyik Déván tisztelgett Dávid Ferenc halálának 400 éves évfordulóján és milyen nagy élmény volt számára az ottani lelkes tömeg, de az előzetes budapesti tartózkodás is.

Londonban résztvettem az ottani Sepsi Csombor kör irodalmi estjén és meghívót kaptam a negyedik Magyar Folkfesztiválra; mindkettőn a hivatalos magyar szervek és a kint élő magyarok egyaránt résztvettek. — Az Egyesült Államok Indiana államában, Bloomingtonban az ottani Egyetemen a közelmúltban Hungarológiai tanszéket létesítettek, ezen ott élő, illetve Magyarországról kiküldött előadók és professzorok erősítik a

magyarságtudományt — áprilisban többnapos Bartók—Kodály szimpoziumot rendeztek — és ismertetik a meg lehetőségen tájékozatlan amerikai közönséggel hazánk múltját és jelenét.

A fejlődő magyar—francia kapcsolatoknak szép példája lesz a francia államfő közelebről esedékes magyarországi látogatása, valamint az, hogy május végén Párizsban egy szép teret Bartók Béláról fognak elnevezni és elhelyezik azon Varga Imre Bartók-szobrát. Ezek az apró jelek az emberek ezreit győzik meg arról, hogy nem a háborúnak kell a legfőbb kapcsolatnak lennie az emberek között és ennek rendszeres béketüntetésekben és egyéb megmozdulásokon hangot is adnak.

Ezen a téren — már csak természetükből fogva is — elsőrendű szerepük van a vallási és egyházi szervezeteknek, melyek világszerte küzdenek a háborús szándékok ellen.

A Genfben folyó leszerelési tárgyalásokhoz kapcsolódva április elején Tóth Károly református püspöknek, a Keresztény Békekonferencia elnökének vezetésével küldöttség jelent meg Genfben, ahol az Egyházak Ökumenikus Tanácsa nevében kifejtették az atomfegyverkezés elleni és a leszerelés melletti álláspontjukat.

Ugyancsak áprilisban hazánkban járt a Nemzetközi Sajtótitkárság vezetősége, meglátogatta Lékai László bíboros primást és Bartha Tibor református püspököt és április 5. és 8. között ülésezett Budapesten, melyen egyházunk képviselői is résztvettek.

Ezek egyben előkészítői is voltak a közeljövőben Moszkvában tartandó Vallások Világkonferenciájának, amely nagyszabású békemegnyilvánulásnak ígérkezik.

Egyéb nagy nemzetközi egyházi szervezetek is megmozdulásokra készülnek sorrakerülő rendezvényeiken, így az ún. „Kyotoi konferencia” negyedik összejövetelét 1983-ban a kenyai Nairobin; az IARF legközelebbi közgyűlését 1984-ben Tokyóban tartja és ezek fő tárgya szintén a béke megőrzése lesz.

Ezekbe a mozgalmakba — szerény lehetőségeinkhez képest — Egyházunk is bekapcsolódik, de fő feladatunk, hogy itthon olyan légkört teremtsünk, amely biztosítja békés és boldog életünket.

Bartók Béla

Világvallások konferenciája

MOSZKVA, MÁJUS 10—14.

Az Unitárius Élet lapzártája minden páratlan hónap 9-én van. Egy nappal a világméretű békekonferencia megnyitása előtt. Így csak rövid tájékoztatást tudunk adni arról, ami a fentebb említett napokon történik.

A találkozóon a nagyobb és a kisebb világvallások képviselői voltak jelen, köztük olyan neves személyiségek, mint Nikolausz ortodox alexandriai pátriárka, Billy Graham az ismert amerikai evangélista, Justin Moisescu a román ortodox egyház pátriárkája, és az öt világrészről többszáz, köztük a magyar egyházak képviselői is.

A találkozózt, mint ismeretes Pimen orosz pátriárka hívta egybe és nyitotta meg és az üléseken képviselte magát a Vatikán is.

Az egyházak arról beszélgettek, hogy ma mit tehetnek annak érdekében, hogy megelőzhető legyen a nukleáris katasztrófa.

Pimen pátriárka beszédében hangsúlyozta, hogy a különböző vallások képviselői közös célból gyűltek össze tanácskozásra, segíteni akarják az emberi életet fenyegető veszély elhárítását, hozzá kívánnak járulni ahhoz, hogy az összes vallásokban megnyilvánuló közös eszme: a béke és az igazság eszméje valóban megvalósulhasson az egész világon.

Angol, kanadai és amerikai unitárius testvéreink idei tavaszi évi közgyűléseinken fenti szellemben nyilatkoztak és kérték, hogy kormányaik tegyenek meg mindent a béke fenntartására és támogassák az Egyesült Nemzetek Szervezete rendkívüli leszerelési közgyűlésének

munkáját. Ugyanezt határozta világszervezetünk az IARF is, márciusi tanácsülésén.

A konferencia határozatait lapunk következő számában ismertetjük.

A Világvallások Békekonferenciájának nemzetközi sajtótitkársága ápr. 5—8. között tartotta ülését Budapesten.

Az egyházi békemozgalom nagy jelentőségű moszkvai konferenciájának előkészítéseként került sor az értekezletre. Tíz ország egyházi tájékoztatási szerveinek képviselői azt vitatták meg: miként szolgálhatja a vallásos hírközlés a béke ügyét. A titkárság ülésén a magyarországi világi sajtó képviselői is részt vettek.

A sajtótitkárság rangos vendége Pityirim volokamszki érsek, az orosz ortodox egyház kiadóhivatalának vezetője számolt be a májusi békekonferencia előkészületeiről, és adott választ az ezzel kapcsolatos kérdésekre.

Dr. Bartha Tibor református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke a tanácskozás részvevőinek tiszteletére fogadást adott.

A tanácskozás befejezését követően a sajtótitkárság tagjai találkoztak külföldi újságírókkal.

A sajtótitkárság szervezőbizottsági munkájában és az üléseken egyházunkat Szent-Iványi Ilona püspök-titkár képviselte.

Amerikai unitáriusok látogatása

Egyházunk megtisztelő vendéglátó szerepnek tett eleget 1982. március 24—26 között. Látogatást tett nálunk dr. Eugene Pickett, az amerikai unitáriusok országos lelkész-elnöke feleségével, valamint dr. E. Reves, a chicagói Unitárius Teológiai Akadémia dékánja, és prof. dr. J. Mayer a kanadai unitárius egyház képviselőjében.

Dr. Pickett, az amerikai unitáriusok megválasztott elnöke kötelességének érezte, hogy négyéves terminusában tiszteletét tegye az unitárius világtársaság két legrégebbi taggyűlésénél, Magyarországon, és Erdélyben. Unitárius barátaink meleg üdvözlését is elhozta a tengeren túlról.

Vendégeinket püspökünk kíséretében fogadta az Állami Egyházügyi Hivatalban Straub István elnökhelyettes, és Bai László, a protestáns főosztály vezetője.

Pickett elnök istentiszteletet tartott Nagy Ignác utcai templomunkban. Prédikációjában hangsúlyozta az amerikai és magyar unitáriusok régi, és tartós kapcsolatát. Tisztelettel adózott a történelmi magyar unitárius egyház előtt, és örömet fejezte ki, hogy részese lehet a mi hagyományainknak. Az alapigét Ézsaiás próféta 65. fejezetéből vette: „Mert Jeruzsálemet vigasságra teremtem, népét pedig öröme. Vigadozni fo-

gok Jeruzsálemmel, és örvendezni népemmel.”

Isten nemcsak Izráel népének, de minden embernek biztosítékot nyújt, minden földön, minden korban.

Később Pickett elnök arról beszélt, hogy a következő hónapban ünnepeljük Ralph Waldo EMERSON halálának 100 éves évfordulóját.

Emerson amerikai unitárius lelkész, filozófus, előadó professzor volt a múlt század második felében. Emerson kapcsolatba került Kossuth Lajossal is, aki 1852-ben amerikai útja során Emersonnál szállt meg. Emerson hite a természet szépségében, az emberi lét határtalan lehetőségeiben gyökerezett. Az emberi lélek része az egésznek, az örökkévaló EGY-nek — vallotta Emerson. A világ isteni volta manifesztálódik minden teremtményben.

Az alapigében Jeruzsálem az egész világ felépítését jelenti, mely éppúgy helyt ad az áldozatnak, mint a végrehajtónak; a szolgának, mint a mesternek; az elesettnek, mint a hatalmon levőnek.

Az Istentiszteletet az ismert béke imával zárta a prédikáló:

„Oh Isten, ki vagy mindenkiben, és most is jelen közöttünk; vezess minket a halálból az életbe, a tévelygésből az igazságba.

Vezess minket a kételyekből a reménységbe,
a félelemből a bizalomba.
Vezess minket a gyűlölettől a szeretetig,
a háborúból a békébe.
Béke töltsen meg szíveinket, világunkat és az egész világegyetemet.
Amen.”

Az istentisztelet után Huszti János lelkész, közügyigazgató, Dávid Ferenc emlékplakettet nyújtott át az amerikai unitáriusok elnökének.

Dr. Ferencz József püspök magasrangú vendégeink tiszteletére, a hazai egyházi vezetők, teológiai dékánok, és az Állami Egyházügyi Hivatal képviselőjében megjelent Bai László főosztályvezető jelenlétével fogadást adott.

A küldöttség tagjai innen Romániába utaztak tovább, az erdélyi unitárius gyülekezeteket látogatták.

Amerikába való hazatérésük után Eugene Pickett elnök táviratban köszönte meg a felejthetetlen vendéglátást. „Unitárius lelkész-elnöki időszakom fénypontja volt ez az alkalom. Soha nem fogjuk elfelejteni meleg és kedves testvéri megnyilvánulásukat. Erősödő kapcsolatunk segítsen egy békésebb világ megteremtésében.”

szi

KISBERK IMRE

Székesfehérvári megyéspüspök, Kisberk Imre a katolikus püspöki kar egyik legidősebb tagja 76 éves korában türelemmel és megadással viselt súlyos szenvedés után elhalt. Három nappal halála előtt még részt vett az esztergomi püspökszentelésen. Máj. 3-án nagy részvét mellett temették a székesfehérvári bazilikából.

FŐPAPOK KINEVEZÉSE

II. János Pál pápa dr. Paskai László veszprémi megyéspüspököt — kalocsai érseki utódlási joggal — koadjutor érsekké, dr. Szakos Gyula c. püspököt székesfehérvári megyéspüspökké, dr. Szendi József teológianárt c. püspökké, veszprémi apostoli kormányzóvá, dr. Póka György teológiai rektort c. püspökké, szombathelyi segédpüspökké, dr. Belon Gellért c. apát-plébánost c. püspökké, pécsi segédpüspökké nevezte ki, és korára való tekintettel lemondását elfogadva, tisztségéből felmentette Kisberk Imre székesfehérvári megyéspüspököt.

A kinevezésekhez és a felmentéshez a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az 1957. évi 22. számú törvényerejű rendelet alapján az előzetes hozzájárulást megadta. (M.T.I.)

EMERSON

Ralph Waldo Emerson halála századik évfordulóján az amerikai unitáriusok, egykori működésének legfontosabb állomáshelyein Bostonban, Concordban és Cambridge-ben ünnepségeket tartottak április hó folyamán.

A bostoni unitárius templomban a bevezető istentiszteletet dr. F. Forrester Church New York-i unitárius lelkész tartotta, aki nemrégiben egy nemzetközi bizottsággal hazánkban is járt.

A cambridgei Harvard egyetemen tartott emlékünnepeket dr. O. E. Pickett az amerikai unitáriusok országos lelkész elnöke nyitotta meg, aki ugyancsak nemrégiben volt hazánk vendége. Az egyik megemlékezést dr. Elliot L. Richardson v. igazságügyminiszter, a bostoni unitáriusok vezető személyisége tartotta. Emerson filozófiai és teológiai munkásságát az unitárius történész Conrad Wright, harvardi professzor ismertette. Az ünnepség szellemi vezetője dr. Dana McLean Creeley v. egyházi és IARF elnök, egyházunk régi barátja, az emlékbizottság vezetője volt. A szépszámu emlékbizottság külföldi tagjai közé dr. Ferencz József püspököt is meghívták. Emersonról lapunkban folyamatosan több számon át emlékezünk az idei évben.

KÉTFÉLE ELŐFIZETÉSI DÍJ

A belgiumi szabadelvű protestánsok szemléje a „Dialogue” fenntartási nehézségekkel küszködik. Ezért 1982-ben kétféle előfizetési díjat állapítottak meg. Rendes évi előfizetési díj 50 belga frank, fenntartási segély — az előfizetés duplája vagy négyszerese.

Vajon hányan vannak híveink közül, akik az Unitárius Életre vonatkoztatva az évi 54 forintos rendes előfizetési díjon felül, ennek kétszeresét vagy négyszeresét támogatás címén beküldik a szerkesztőség címére. Befizethető piros postautalványon vagy telefonon kért csekken, esetleg vasárnaponként a lelkészi irodák pénztáránál.

Köszönjük azok segítségét, akik a kérő szót e jó példa alapján meghallgatják.

DÁN ROBERT: Mathias Vehe Glirius c. angol nyelvű és eredeti szövegközléseket is tartalmazó könyve a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában 1982-ben megjelent. Ára: 350 Ft.

GYERMEKOLDAL

„Jézus ekkor leült, odahívta a tizenkettőt, és így szólt hozzájuk: „Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki között az utolsó és mindenki szolgálja.” És megfogva egy kisgyermeket közéjük állította, átkarolta, majd ezt mondta nekik: „Aki az ilyen kisgyermekek közül egyet is befogad az én nevemért, az engem fogad be; és aki engem befogad, az nem engem fogad be, hanem azt, aki engem elküldött.”

Mk 9,35—37

SZERETETTEL ÜDVÖZLÖM MINDEN KEDVES UNITÁRIUS TESTVÉRÜNKET!

Lapunk külön rovatot indít mindazon ifjú testvéreinknek, akik vagy a Nagy Ignác utcai gyermek vallásos oktatásra; vagy az ifjúsági Biblia-órákra járnak; akik szerte az országban aktívan nem tudnak részt venni az őket érintő munkában, de lapunk hasábjain szívesen látnák a nekik szóló cikkeket; valamint minden érdeklődő kistestvérünknek.

Jézus állítja a hozzá forduló tanítványoknak példaként a kisgyermeket, arra a kérdésre, hogy ki a nagyobb, ki az első. A gyermek tisztaságát, alázatosságát várja el mindannyiunktól, és akkor mellékessé válik az elsőség, a nagyság kérdése — hisz a szolgáló

szeretet feledteti velünk önző céljainkat. Ha egy kisgyermeket fogadunk be, vagy érthetjük úgy is: ha mind azt az ártatlan gyermeki tulajdonságot próbáljuk magunkévá tenni, akkor Jézust fogadjuk be, és ha Jézust zárjuk szívünkbe, akkor Istenhez kerülünk közelebb.

Számítunk rátok gyermekek, az egyházi életben és a lapban egyaránt. A jövő egyházát így építjük együtt, ha Ti is segítetek, ha vallásos érdeklődéseketek úgy is kifejezitek, hogy hitoktatásra templomba jártok.

Biztosan sokan emlékeztek a Karácsonyfa ünnepélyre, ahol annyian örvendeztetettek meg minket, nagyobbakat szép szavallatokkal, kedves énekszámokkal.

Hívlak és várlak Titeket a gyermek vallásos oktatásra, szeptember — és június közt minden hónap második és negyedik vasárnapján, a Nagy Ignác utcai központ első emeleti irodájában. Ugyanakkor minden számban szeretnénk közölni töletek vallásos témájú írásokat, rajzokat. Így szeretettel kérlek titeket küldjete nekem otthon készült munkáitokból a Szerkesztőség címére, hogy azt a lapban meg tudjuk jelentetni!

Szeretettel: **Szent-Iványi Ilona**

GYERTEK GYEREKEK!

A Bibliáról, Jézusról, a kereszténységről, az időszámításról tanultunk már ötödik osztályban történelemből irodalom órán, egy-két bibliai történetet is olvastunk: A világ teremtése, Babel tornya, Sámson hőstette, Jónás engedetlensége és büntetéséről.

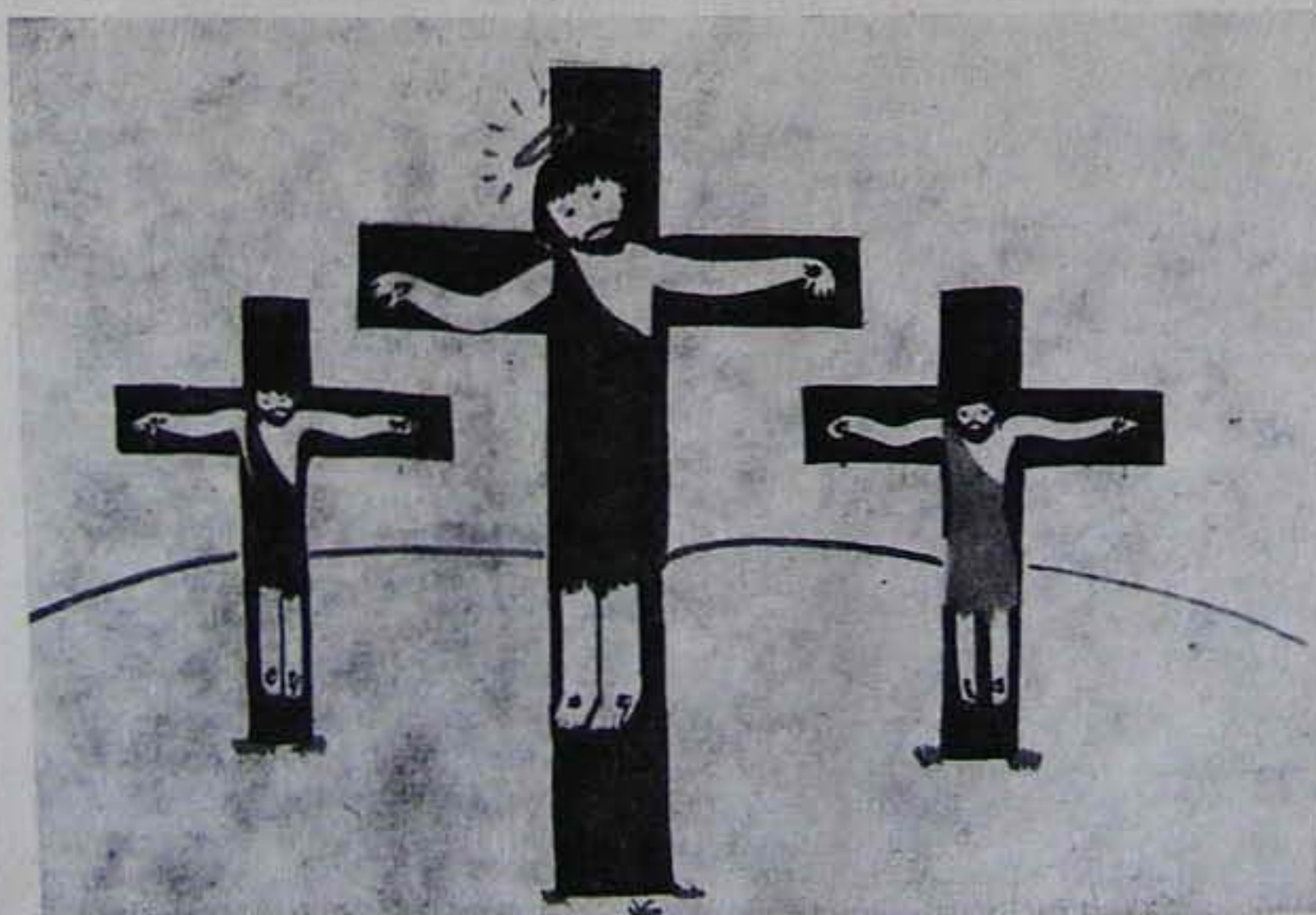
Jól bővítik ezeket az ismereteket a gyermekistentiszteletek foglalkozásai, amelyeket Szent-Iványi Ilona lelkész tart, azalatt, míg a felnőttek a nagy templomban vannak.

Az egyházközség egyik presbiter bácsi ajándékából minden gyermeket megajándékozott Kis Bibliá-val. E

könyvben számunkra átdolgozva olvashatók az Ó- és Újszövetség történetei. Az énekeskönyvből énekeket, zsoltárokat tanulunk.

Mi, akik már több alkalommal ott voltunk, szeretjük ezeket a foglalkozásokat. Biztos, ti is, akik még nem jöttetek el, szeretnétek, jól éreznétek magatokat, mert olvasni, beszélgetni, énekelni minden gyermek szeret. Jöjjetek tehát minél többen a következő alkalmakkor!

Janka VI. o.

NAGYPÉNTEK

A 12 éves Janka rajza

ÁPRILIS NEGVEDIKE

Hazánknak a fasiszta uralom alóli felszabadulása évfordulóján szokás szerint, de méltóképpen emlékeztek meg az 1944. évi nehéz szenvedésekről, melyek 1945. április negyedikén az utolsó nyugat-magyarországi falu felszabadításával értek véget. Aczél György miniszterelnökhelyettes mély tartalmú, minden fontosat hangsúlyozó beszéde, a Rádió, a Televízió és a napilapok hasábjain olvasva, megfogta szívünket.

Az ünnep estéjén a Parlament kupolatermében Losonczy Pál az Elnöki Tanács elnöke fogadást adott, melyen jelen voltak a hazai közélet és a diplomáciai testület vezetői. Jól esett sorokban találkozni a hazai egyházak vezetőivel, akiket megbeszélés fogadott. Egyházunkat a fogadáson püspökünk képviselte.

AZ ENYHÜLÉSÉRT

Az Országos Béketanács a Parlament Vadász-termében tartotta idei megnyitó ülését, mely az enyhülés érdekében a párbeszédet és az együttműködést tartotta a legjelentősebb tényezőnek.

Az ülést Kállai Gyula a Hazafias Népfront elnöke nyitotta meg. Az új főtitkár Sarkadi Nagy Barna referátumában többek között a következőket mondta: A közös fenyegettség az az erő, amelyik az eltérő pártállású embereket egy frontba tömörítheti, éljenek akár Keleten, akár Nyugaton... hogy hidat verjenek a különböző társadalmi berendezkedésű államok kormányai között.

A főtitkár ismertette a hazai békehónap kiemelkedő eseményeit, melyekről olvasóink a napilapokból részletesen értesültek. A felszólalók sorában egyházi részről dr. Káldy Zoltán evangélikus püspök-elnök és Biró Imre katolikus kanonok ismertették az egyházak legutóbbi béketörekvéseit.

Lapunk képviselőjében az ülésen Huszti János volt jelen.

Borbély Samu kitüntetése

Az Elnöki Tanács Borbély Samu akadémikusnak, nyugalmazott egyetemi tanárnak 75. születésnapja alkalmából a műszaki szakemberképzésben, valamint a hővezetés műszaki problémáinak megoldásában kifejtett tevékenységéért, életműve elismeréséül a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta. A kitüntetést Szentágothai János, az MTA enőke szerdán adta át az Akadémián.

Borbély Samu dr., akadémikus, a kolozsvári unitárius kollégium jeles diákja volt, felmenői pedig a tordai unitárius gyülekezet vezetői közé tartoztak.

Ökumenikus összefogás

Le Protestant címen jelent meg a svájci francia nyelvű szabadelvű protestánsok havi folyóirata Genfben. Az 1982. évi januári szám szerkesztőségi cikkét Bernard Reymond, korábban teológiai tanár, most lausannei lelkész írta a fenti címen.

Az élet, amint azt mondani szokás, a kiegyezések szövődése. Így az ökumenikus mozgalom is az: hogyan lehetne egyeztetni a különféle keresztény egyházak vallási előírásait, ha ehhez egyik sem járul hozzá a sajátjából? Nem volna egy másik megoldás is? Le lehet-e fokról fokra mondani mindenről, amit igaznak vagy fontosnak tartunk csupán azért, hogy maradjon a szép egyetértés és a békesség? Áldozzuk fel a közös kosár kedvéért a bennünk élő igaz meggyőződést?

Jelenleg az első megoldáshoz fújnak kedvezőbb szelek, mert ez a könnyebb és kényelmesebb út. Vizsgáljuk csak meg zsinati és bizottsági tanácskozásainkat, melyeken hányszor végeztünk azzal, hogy aláírtunk egy határozatszöveget — bár azt vitathatónak véltük —, csak hogy ne szélesítsük a katolikusok és protestánsok közötti szakadékot. Szembeszökő példa erre a keresztelési formula. Itt arra irányul a protestánsok igyekezete, hogy a katolikus egyház ismerje el teljes értékűnek a protestáns lelkész általi keresztelést. A keresztelést úgy végzik, és a keresztlevelet úgy állítják ki, hogy bizonyítják: a keresztelés az

Atya, Fiú és Szentlélek nevében történik. Ez ellen nincs ellenvetésünk, sőt! Még a magyar unitáriusok is — noha rendszerint azzal vádolják őket, hogy nem trinitáriusok, — ugyanezt a formulát használják.

De miért nem keresztelhetne egy lelkész, mondjuk a szülők kívánságára, egyszerűen „Jézus nevében”, ahogy ezt az Apostolok Cselekedeteiről írt könyvben olvashatjuk. És miért ne volna elismerhető az ilyen keresztelés, mely a maga egyszerűségében és nagyságában eme apostoli gyakorlat szerint történt.

Nem kevésbé jellemző a másik példa: az úrvacsora. Számos protestáns csak azért, hogy elkerülje a katolikusoktól és ortodoxoktól eltérő szóhasználatot, az úrvacsorát eucharistiának nevezi, és ebből nem von le különösebb következtetést. Válatozna persze a kép, ha a protestánsok is olyan sűrűn gyakorolnák az úrvacsoravételt, mint ahogyan az a miséknél szokásos, közelítve a katolikus felfogáshoz a tényleges jelenlét kérdésében pusztán annak az érvnek az alapján, hogy ne vitassuk, ennyivel is közelebb jutunk a katolikusokhoz.

Az ilyenfajta érvelés korántsem „hozájárulás”. Sőt! Lemondás, arról a lehetőségről, hogy nyújtsunk valamit a magunkból. És ez a megjegyzés egyformán érvényes katolikusokra és protestánsokra, az önesonkítás mindkét felet egyformán kísértheti. Az ökumenizmus korántsem szen-

ved annyit az ellentétes nézetektől, vagy a hagyományok különbözőségétől, mint attól, hogy elkendőzzük, vagy elhallgatjuk azokat, nehogy a nővért, vagy fivért azok megbotránkoztassák.

A protestáns szemlélet nem kisebbíti az ökumenikus összefogást azzal, hogy megköveteli híveitől a reformáció lényegének megvallását, az igazságot és a szabadságot, melytől nem állhat el. Igaz, hogy gyakran egyes protestáns csoportok az általuk vallott szabadabb tanokra emlékeztetnek, vagy egyszerűen elismerik, hogy az úrvacsorát illető felfogásuk csak szimbolikus és nem fedi a szentségekről szóló római tanokat. S van katolikus, aki ilyenkor csodálkozik, és azt mondja: önök még itt tartanak? Magyarán: úgy véltük, hogy önök sokkal közelebb jutottak már hozzánk, mint ahogy ez most kitűnik. Mentegessük magunkat az ökumenikus menetrendhez viszonyított állítólagos késedelem miatt? Korántsem! Sőt: megalapozottan válaszolhatnók mi protestánsok: igen, mi már itt tartunk.

A szentségekről szóló tanítás végül is csupán a másodlagos aspektusa a keresztény felfogásnak. Lényegesebb ennél az életvitel. És e ponton el kell ismernünk, hogy számos katolikus hívő jár előttünk példamutatóan az igazi ökumenikus összefogás és a mások szolgálata tekintetében.

(Fordítás franciából)

IMÁDSÁG

Békességnek áldott Istene!

Mindenható Atyánk!

Zúgó, kavargó — újat és nagyszerűt álmodó és alkotó kor gyermekeként küldjük imádságunkat feléd e csendes vasárnapi reggelen, pihenést keresve, oltalmat remélve Tenálad. A mindennapi élet munkás hétköznapjai között oly jó érzés ez elfáradt lelkünknek. Ilyenkor úgy érezzük, hogy földhöz kötött sorsunk, rövidre mért életünk feloldódik benned a végtelenségben, a korlátatlanságban. Szívünk megerősödik, célját látjuk életünknek, mert felettünk vagy és átöleled világunkat szent szeretetteddel. Kérjük jelenjél meg közöttünk áldó kegyelmeddel és hallgasd meg imádkozásunkat!

Éreztesd meg dicsőségedet a világ külső, nagy dolgaiban éppúgy, mint egyéni sorsunkban, — egy-egy meleg simítással, az elfáradt arc redőinek feloldásával... a hit tiszta forrásával. Engedd, hogy emberek lehessünk, a szó sokszínű, gazdag és értékös tartalma szerint.

Engedd, hogy őszinte számvetést tarthassunk, gyengeségekről, hibákról, és bocsásd meg vétkeinket, amiket elkövettünk ellened és törvényeid ellen. Ha látod a lélek tiszta vágyát a gyengeségektől való meg-

szabadulásra, ha érzed törekvésünket az élet teljes harmóniájára, engedd, hogy jóvá telessük gyengeségeinket.

Aldd meg szereteteinket, hozzánk tartozókat, akikért élünk, imádkozunk és dolgozunk. És akik értünk élnek, imádkoznak és dolgoznak. Adj erőt és egészséget nekik is, nekünk is, hogy sokáig élhessünk még egymásért.

A betegeknek adj erőt, a sírókat vigasztald meg és az örvendezőknek tedd teljessé örömeiket.

Mutasd meg az élet lüktetésében a békességnek áldott gyümölcsét és engedd, hogy dolgozhassunk érte. Aldd meg azokat, akik a békességen fáradoznak és adjál nekik nagy, szép és embertszolgáló eredményeket. Távoztasd el a háború rémképeit tőlünk és ahol szólnak a fegyverek és ember ember ellen támad gyilkos erőszakkal, szüntesd meg a tüzet, a könny és vér hullását és értesd meg a világ felelőseivel, nincs olyan drága dolog a világon, mint az emberi élet, az emberi otthon és az emberi alkotás.

Adjál szívükbe hitet, reménységet és szeretetet, hogy hittel Istenben, reménységgel a békés és boldog jövő felé fordulva, egymás iránti szeretettel építhessük a Te országodat, Istenországot, most és minden időben.

Szász János

Mária és az ökumené

A „Kirchenblatt für die reformierte Schweiz” című egyházi lap 1982. évi 1. számának OLVASÓI LEVÉL rovatában Heinz Tanner a következőket írja:

Az 1981. december 10-i Kirchenblatt foglalkozik a „Mária és az ökumene” témával. Vogel római katolikus lelkész hangsúlyozza a szent történetben Máriának mint asszonynak a jelentőségét, s ezt így fejezi ki: a férfi ereje a világ mozgatója, ami azonban az asszony által válik áldásossá. Flückiger, a keresztyén katolikus egyház lelkésze, Máriát új Évának tekinti, miként Krisztust új, második Ádámnak is nevezik. Tehát Mária Krisztusra utal.

A római katolikus lelkész cikkében rámutat arra, hogy ökumenikus mozgalmat úgy kell folytatni, hogy az egyik fél a másikat hitelveiről való lemondásra kényszerítene. A római katolikus lelkész számára Mária igen nagy jelentőségű, és a Mária-imádról nem tud, és nem akar lemondani. Nos, mint evangélikus Krisztus-hívó és lelkész, erről én is így vélekedem. Viszont az is a véleményem, hogy ez aligha képezheti komoly vita tárgyát. Mint buzgó ökumenistának az a tapasztalatom, hogy ökumene csak ott lehetséges, ahol egymás sajátos nézeteit tiszteletben tartják. Tehát a katolikusoknak meghagyjuk az ő Máriájukat — a Máriaimádás a katolikusoknál igen széles spektrumú, a hangtalan formától egészen a szinte mágikus formáig. Viszont megfordítva, kato-

likus részről is tiszteletben kell tartani azt, hogy az evangélikusoknál tulajdonképpen egyáltalán nincs Mária-imádat. Számunkra Mária a mi Urunk édesanyja. Hangtalanul tiszteljük őt, mint Krisztus anyját, aki igenlően járult hozzá fia nagy feladatához. Azután azonban „visszavonult”. Ez nem zárja ki azt, hogy Mária számunkra is egy példakép jellemvonásait hordja. Azonban távol állunk attól, hogy Máriát imádjuk, vagy neki dogmatikus jelentőséget tulajdonítsunk. Ahhoz, hogy valóban ökumenikusok legyünk, itt és mindenütt az érvényes, hogy tiszteletben kell tartanunk másoknak a Mária-hitét, miként mások tiszteletben kell hogy tartásuk nálunk ennek a hiányát. Az ökumene ugyanis nem irányulhat a teológiai és meggyőződésbeli jogosultságok kérdéseinek az elmérgesítésére, hanem sokkal inkább az azon való örvendezésre, hogy a kerti úton járva jó beszélgetést folytatunk, még ha a kerítésen vannak is itt-ott be- vagy kivezető kisajtók. Örvendjünk annak, hogy a részletekben nem kell már megbotlanunk, hogy mindannyiunk számára a középpont Krisztus. Tisztában akarjuk látni, hogy végül is egyazon csónakban ülünk, és sürgetően szükségünk van egymásra. Számunkra az a döntő, hogy egyre mindig Krisztushoz igazodjunk. Ha mindkét oldalon fejleszteni kívánjuk az ökuménét, örvendjünk annak, amit eddig elértünk, ami eddig történt. „Krisztus velünk van a csónakban” — ezt soha ne tévesszük szem elől.

Fordította: Vadady Vera

HÍREK

Özv. Kozma Ferencné szül. dr. Cseh Julianna tanárnő balesetét követően a leányfalusi református szeretet-otthonban kapott gondos ápolást. Egyházunk képviselőiben dr. Ferencz József püspök és dr. Kiss József budapesti gondnok látogatták meg és tolmácsolták egyházunk együttérzését. Férje, Kozma Ferenc egykoron a budapesti egyházközség gondnoka volt.

Dr. Nagy Gyula evangélikus püspökhegyettes, teológiai dékan vett részt az európai egyházak Bukarestben tartott konferenciáján, márc. 22–25. között, amelyen az egyházaknak a békével és a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatait vitatták meg.

Az ENSZ Társaságok magyarországi szervezetének intéző bizottsága — melynek püspökünk is tagja — márc. 8-án tartott ülésében fogadta el az 1982. év munkaprogramját. Az ülés örömmel vette tudomásul, hogy dr. Simai Mihály professzort, aki korábban egy cikluson át a Világszervezet elnöki tisztjét is betöltötte, a legutóbbi nemzetközi konferencián tiszteletbeli elnökké választották meg.

A szegedi húsvéti istentiszteletre a kegyeret és a bort Sigmund Berta, a kecskeméti úrvacsoraosztáshoz Buzogány Lajos híveink adományozták. Más gyülekezetek hasonló hírelt is szívesen közölik, ha lelkész afiai idejében értesítést küldenek.

Iszlai Zoltán író-kritikust márciusban a József Attila-díjjal tüntették ki. Iszlai Zoltán írásait engedélye alapján lapunkban is közölhetjük. Szeretettel üdvözljük.

Az 1982. évi Fiúk Könyvében két érdekes írás szól a beregi tiszaháti tájról és népi építészeti emlékeiről. Sebők János; Körmös és palatábla c. írásában a vársárosnaményi iskolamúzeum kiállításával foglalkozik. Előbb említett szerző az Ifjúsági Magazin 1981. febr. 2-i számában megemlíti Feihős Szabolcs munkáját. A kiállított iskolatörténeti könyvek és nyomtatványok között unitárius vonatkozású anyagot is láthatunk.

Konfirmációi ünnepélyt tartottak a püncskői Istentisztelet alkalmával, ahol 15 ifjú fiú és leány tett bizonyosságot unitárius egyházunkhoz való ragaszkodásáról. A konfirmándusokat Huszti János lelkész készítette fel első úrvacsorájukra.

Gyermek Istentiszteletet tartunk Nagy Ignác utcai templomunkban délelőtt 11 órakor tartandó rendes Istentisztelettel azonos időben az első emeleti tanácsteremben 7–14 éves unitárius gyermekek részére, minden hónap második és negyedik vasárnapján. A gyermek Istentiszteleteket Szent-Iványi Iona lelkész vezeti. Kérjük a szülőket, hogy az ősszel folytatódó gyermek istentiszteletekre jelentsék be azon részt venni kívánó gyermekeiket.

Jakab P. Sándor tölti be a kocsordi gyülekezet gondnoki tisztjét, miután Ajtai János gondnok meggyengült egészségi állapota miatt e feladatkör ellátásáról lemondott.

Az Unitárius Élet előfizetőiről kerületenkénti kimutatást kaptunk a Posta Központi Hírlap Irodától. Legtöbb olvasónk a II. és XI. kerületben lakik. Ugyancsak jelentős a III., V., VII., VIII., XII., XIII. és XVI. kerületben lakó olvasóink száma, a többi budapesti kerületben az előbbieknél mintegy 50 százalékkal kevesebb olvasónk lakik.

Tekus András, evangélikus lelkész, aki Szent-Iványi Iona lelkészünknek volt évfolyamtársa 1982. apr. 27-én, türelemmel viselt hosszú szenvedés után, életének 30. évében elhunyt. A fiatal szolgálattevő halálának alkalmából őszinte együttérzésünket fejezzük ki az elhunyt szüleinek, a feleségnek, aki szintén evangélikus lelkész, és egyedül maradt negyhónapos kisfiúkkal, a kemesmihályfai gyülekezetnek, ahol szolgált.

KÜLFÖLDI HÍREK

A kolozsvári Brassai Sámuel gimnázium — az egykori unitárius kollégium jogutódja — 1982-ben emlékszik meg az intézet megalapításának 425-ik évfordulójáról.

Balázs Ferenc, egykori mészkielkész 1936-ban kiadott „Közérthető Evangélium” című könyvét második kiadásban Kolozsvárt megjelentették.

A kolozsvári unitárius egyházkör a megüresedett köri felügyelő gondnoki tisztségre a torockói származású Pál András nyugalmazott kollégiumi tanárt választotta meg. Tisztségében a márc. Főtanács megerősítette.

A romániai unitárius egyház elhatározta, hogy Balázs Ferenc arcképét az egyházi tanácsterem részére megfesteti.

Mikó Imre dr. volt kolozsvári főgondnok „Változatok egy témára” című tanulmánykötetét a Kriterion 1981-ben kiadta.

Tar Károly a kolozsvári „Igazság” c. napilap 1982. márc. 3. számában a munkát méltatva megállapítja, hogy Mikó Imre mindig világosan és közérthetően fogalmazott. „A nemzetiség a nemzet kicsinyített mása, jövője nem az asszimiláció, hanem a beilleszkedés...”, amely — az összetartozás tudatában, tagjainak együttérzésében és nemzetiségük megtartására, fejlesztésére irányuló akaratában nyilvánul meg”.

Az angliai unitáriusok évi közgyűlésén az Essex Hall előadást dr. Homer A. Jack, a Religion and Peace szervezet főtájkára tartotta a walesi Lampeterben „Enyhítsük a nukleáris feszültséget” c.

Az angliai unitáriusok főtájkára, Roy Smith az ausztráliai és új-zélandi unitárius gyülekezetekben tett látogatást a kora tavaszi hónapokban.

Májay Endre brassói esperes, aki feleségével együtt a svájci Locarnóban pihent, rövid budapesti tartózkodása idején látogatást tett püspökünknel.

Kétfélmillió mozlim az NSZK-ban. A Német Szövetségi Köztársaságban élő és ott tartózkodó mohamedánok számát közel kétfélmillióra becsülik, köztük több mint másfélmillió török 140 000 jugoszláviai mohamedán. Érdekes, hogy statisztikai adatok szerint a németajkú mozlim vallásúak száma 6600. — Az NSZK óvodáiban ott, ahol jelentős a török lakosság száma, törökül beszélő nevelőket alkalmaznak, hogy a szülők szívesebben küldjék gyermekeiket a német óvodákba.

Az európai baptista szövetség legutóbbi svájci tanácskozásán a hazai baptista egyházat dr. Szakács Imre országos titkár képviselte.

Gyarapodnak a Biblia-fordítások. A Bibliatársulatok Világszövetségének ismertetése szerint ma 1739 nyelven szerezhető be a Biblia. A nyelveken természetszerűleg a sokféle nyelvjárást is értjük. A teljes biblia 277 nyelven olvasható, az Újszövetség ezenkívül még más 518 nyelven, vagy nyelvjárársban. Az elmúlt években 25 újszövetségi fordítás készült nagyrészt afrikai, dél-amerikai stb. nyelvjárársokban. Részfordítás jelent meg a Szovjetunióban beszélt tadzsik és az Amerikai Egyesült Államokban beszélt tiwa, valamint finnországi inari nyelveken.

Toshio Miyake japán lelkész, aki alapítója volt a Konko-kyo egyháznak, amelyik Japán Osaka városában és más helyeken tart fenn gyülekezeteket. Jan. 24-én az IARF képviselőjében George Marshall amerikai lelkész az Albert Schweitzer Béke Eremmel tüntette ki Miyake lelkészt, aki 53 éve szolgál gyülekezetében.

Nicolae, Bánát és Nestor, Craiova román ortodox metropolitája a barátság jegyében évek óta húsvéti üdvözlőt küld püspökünknek, melyet szeretettel viszonzunk.

Tokióban, a japáni unitáriusok gyülekezetében Jan. 31-én George Marshall lelkész prédikált és Diether Gehrman, az IARF főtájkára tolmácsolta a Világszövetség üdvözlését.

A belgiumi szabadelvű protestánsok szemléjében, a Dialogue 1982. évi Jan. számában Niederstein Péter svájci lelkész eredetileg németül írt cikket megjelent francia fordításban „Oecumenisme: Unité problematique” címen.

Shinichiro Imaoka japán unitárius lelkész, aki nemrégiben töltötte be századik életévét Jan. végén a fentebb említett köszöntöttek az IARF képviselőjében.

A düreni szabadelvű protestáns gyülekezet lelkészei között a presbitériumban történő elnöklés két évenként változik. E tisztséget az elmúlt több cikluson át Klaus Kenke lelkész töltötte be. E feladatokról, mivel továbbra is tisztséget nem ohajtott vállalni, a düreniek most Wolfgang Hindrichs lelkészre ruházták. Az új elnök négy lelkész társával ellentétben még nem járt Budapesten, de szeretettel várjuk az ő látogatását is. A balatoni nyaralási csoport vezetését továbbra is Klaus Kenke lelkész és lelkészneje felesége, Cornelia közösen vezetik.

Az indiai Khasi hegyek között élő unitáriusok egyik vezetőjének Moli Rani tanárnőnek is megküldtük az angol fordítású Varga könyvet, amit részletes levélben megköszönt. Visszaemlékezett tavalyi hollandiai találkozásunkra, elmondta, hogy az ottani egyik leányközpont vezetője, s egyben elmesélte leveleiben, hogy dédunokája H. K. Singhnek, aki annakidején alapítója volt a vidék unitárius gyülekezeteinek. Februárban tartották évi közgyűlésüket, melyen az IARF titkársága útján létrehozott kapcsolat révén a Madras városban működő unitárius gyülekezet 15 tagja vendégként részt vett. Madras város unitárius papja, Gabriel lelkész viszonzásul meghívta őket, hogy vegyenek részt az ő decemberi évi gyűlésükön. Kár, hogy mi ilyen távol vagyunk ezektől az elevenen dolgozó unitárius egyházaktól.

HALOTTAINK DOBOS ISTVÁN

Szorgalmas székely szülők gyermekeként született Székelykálban, ebben a Maros és a Nyárad folyók közötti kis faluban. Tehetségét méltányolva küldték a gondos szülők a kolozsvári unitárius kollégiumba, ahonnan a negyedik osztályt elvégezve, a tanítóképzőbe ment át és ott szerzett oklevelet.

A második világháború befejezése után magyarországi felesége jogán települt át és Biatorbágyon telepedett le. Szorgalmas munkával, gazdag pedagógiai érzéssel és a természet szeretetével ápolta kertjének fáit és virágait, a jövő magyar nemzedékét pedig az iskolában nyugalomba vonulásáig.

A falu értelmisége és lakosai, az iskolák mai növendékei mind jelen voltak a temetésén, ahol egyházunk részvétét dr. Ferencz József püspök és Huszti János lelkész tolmácsolták. A koporsó körül az özvegyen, két gyermekén kívül az Erdélyből e szomorú alkalomra feljött testvérek és rokonok tanúsították a családi együttérzést, a szülőfaló köszöntését.

Állandó résztvevője volt — feleségével együtt — a Budapesten tartott unitárius vendiák összejeveteleknek, az ideiről már sajnos hiányzott. Családjá, emlékezetére 2500 Ft-ot adományozott stólamegváltásként az Unitárius Élet fenntartására. Áldott marad emlékezte.

Dr. Diószeghy Erzsébet, az unitáriusok londoni Channing Schooljának egykori növendéke, aki 1940 után megszervezte az észak-erdélyi szociális szolgálat hálózatát, 1981. dec. 22-én 75 éves korában, Kaliforniában csendesen elhunyt. Felmenő aji ősei a Gyergyay nemzetséghez tartoztak. Budapesten élő testvére gyászában őszinte szívvel osztozunk.

Bartalis Márton egykori kántortanító, unitárius egyházi énekeink dallamszerzőjének özvegye született: Máthé Julian-na márc. 19-én súlyos szenvedés után elhunyt, 86 éves korában. A temetési szolgálatot dr. Szász Dénes tb. esperes, székelyudvarhelyi lelkész végezte. A sírnál énekeltek azt a Rudnyánszki Gyula által írt egyházi énekünket, melynek dallamát egykoron Bartalis Márton szerelte. Az elhunytban Máthé Géza v. győri szörvanygondnok testvérét gyászolja.

Bigner Pál, sok éven át magyarküti üdülönk, majd a Hógyes utcai templomunk gondnoka, hosszas betegség után életének 83. évében elhunyt. Temetésére ápr. 1-én került sor a Farkasréti temetőben Bencze Márton és Szász János lelkészek szolgálatával. Megbecsülés és szeretet övezte életét s ilyen érzésekkel őrizzük meg továbbra is emlékét.

Özvegye köszönetet mond híveinknek, aki vesztésében és gyászában őszinte részvétüket kifejezésre juttatták és 500 forintot adományozott az Unitárius Élet javára az elhaltra való megemlékezésül.

Kádár Károlyné, sz. Árkosi Barabás Lenke 91 éves korában ápr. 21-én elhunyt. A budapesti gyülekezet tevékeny tagja volt, a bibliakörben, istentiszteleteinken, szeretetvendégségeinken ha csak tehette, mindig jelen volt, sőt az Unitárius Életben színes beszámolóit jelentek meg Arkos egyházi életéből. néhai Gyallay Pap Domokos író értékes munkásságáról. Világi antológiában novellája, meséje is helyet kapott. Hógyes utcai templomunknak egy szép matyó terítőt adományozott. Május 3-án temették az Óbudai temetőben Bencze Márton lelkész szolgálatával. Fia, prof. dr. Kádár Zoltán gyászában őszinte szívvel osztozunk.

LAPZÁRTA UTÁN: Dr. Kovács Gyula, a hódmezővásárhelyi unitárius gyülekezet egykori patrónusának, a templomépítő Kovács József köri felügyelő gondnoknak unokája váratlanul elhunyt. Emlékezetét lapunk következő számában idézzük.

UNITARIUS ÉLET

Laptulajdonos

a Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős szerkesztő:

Dr. Ferencz József

Felelős kiadó:

Husztí János

V., Nagy Ignác u. 4. Budapest, 1055

Táv.: 113-094

Szerkeszti a szerkesztő bizottság Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Postai Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámára.

Évi előfizetési díj 54,- forint

Külföldre évi 63,- forint

INDEX: 25.842

Egyetemi Nyomda — 82.7948 Budapest, 1982

Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

HU ISSN 0133-1272